

ΕΤΟΣ 5'.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰουλίου 1903.

ΑΡΙΘ. 13.

ΒΙΟΥ ΟΔΥΝΑΙ

Μοὶ συνέβη πολλάκις ν' ἀκούσω ἀβροδίαιτον νεανίαν διελθόντα τὴν προτέραν νύκτα εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἡδυπαθείας καὶ τῆς τρυφῆς, λέγοντα, ἐν μέσῳ χασημεμάτων καὶ μορφασμῶν ἰνίας, ὅτι ἐβαρύνθη τὴν ζωὴν. Προσέβλεψα μετὰ τινος ἀπορίας πρὸς τὸν ἐκδεδιχτημένον μεμψιμοῖρον· εἶχεν ἐτήσιον εἰσόδημα ἰκνῶν γιλιάδων δραχμῶν· ἀνέμενε νὰ κληρονομήσῃ συγγενεῖς περὶ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου πλανωμένους, καὶ τότε ὁ ἄεργος ἐκεῖνος, ὁ «τὴν ζωὴν βκρυνθείς», θὰ εἶχεν ἀσφαλῆς εἰσόδημα πολλῶν γιλιάδων δραχμῶν. Ἦτο νέος ὑγιής! Καίτοι μὴ πεπαιδευμένος, δὲν ἐστερεῖτο ὅμως καὶ τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων, ἂν δὲ οὐδεμίαν εἶχε πείραν τοῦ κόσμου εἶχεν ἐν τούτοις τὴν πείραν τῶν μεγάλων αἰθουῶν, καὶ ἐφλέγετο ὑπὸ τῶν πόθων τῆς ἡλικίας του. Τὸ πῦρ τῆς ζωῆς του κατηνάλισκεν ὁμοιομόρφως. Ἠγείρετο ἀρχὰ καὶ κατεκλίνετο ἀρχὰ. Τὰ χρῆματά του ἔδαπνευ ἀπτόρως καὶ ἀσκόπως. Σκοπὸν τοῦ βίου του εἶχε τῆξι τὴν ἡδονήν, καὶ ἀφοῦ κατὰ κόρον ἐγεύετο αὐτῆς, ἐμελεγχόλει, καὶ, ὡχρὸς ἐκ τῆς αὐπνίας καὶ τῆς κραιπάλης, ἐτόλμα νὰ λέγῃ τὴν ἐπικύριον ὅτι ἡ ζωὴ τῷ ἦτο βῆρος... Τὴν ὥραν ἐκείνην πολὺς οἰκογενειάρχης, κύπτων ὑπὸ τὸ καταθλιπτικὸν βῆρος τοῦ γήρατος, τῶν πόνων καὶ τῶν στερήσεων, διήρχετο πρὸ αὐτοῦ· τὸν ἤκουσε, καὶ τὸν κοπιώδη δρόμον του ἀκολουθῶν, ἐμειδία τὸ πικρὸν ἐκεῖνο μεδίαιμα, ὅπερ ὡς εἰρωνεῖα σκληρὰ κατὰ τῆς χραῆς καὶ τῆς εὐθυμίας ἐπιφάνεται ἐνίοτε εἰς τὰ ἀναιμικὰ χεῖλη τῶν ἀποκλήρων τῆς ζωῆς καὶ τῶν τέρψεων της...

Τὸν νέον ἐκεῖνον ἐπέζητησα ἐπιμόνως πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος. Ἦμην βεβαίως ὅτι ἤθελον τὸν θεραπεύσει, ἐν πρῶτα ἐπῆρα τὴν ἀηδῆ νόσον τοῦ κόρου. Ἄ! τὸν ἄθλιον! Ἐτόλμα νὰ μεμψιμοιρῇ αὐτὸς ὁ κατὰ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν τῆς πρωίας ἐγειρόμενος ἀπὸ τῆς μαλακῆς στρωμνῆς του, καὶ μέχρι τῆς ἐσπέρας δαπανῶν ὅσα θὰ ἤρουν νὰ περκαμθῆται πολλοὺς δυστυχεῖς καὶ σώσσει πλείστα πλάσματα τρυφερὰ ἀπὸ τὸ ὄνειδος καὶ τὴν ἀτιμίαν. Ἄλλ' ἐν δὲν εὐρέθη πρὸ ἐμοῦ, ἀπωλέσας σπυρνὴν εὐκαίριον παρκαδειγματισμοῦ καὶ σωτηρίας, δύναται ν' ἀναγνώσῃ τὰς ὀλίγας τεύχας γραμμῶν. Καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους σπουδάζοντας νὰ ἐπιδεικνύωσι τὴν ἀηδίαν καὶ τὸν κόρον τῆς ζωῆς δύνανται: αἰσκηναὶ ἅς ἐν συντόμῳ θὰ ἐκτυλιξῶ κατωτέρω, ν' ἀποβῶσι πρόξενοι ὠφελείας τινός, βελτιοῦσαι τὸν χαρακτῆρα των καὶ περιστέλλουσαι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ἧτις,

ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙΣ

Ἡ «Ἀττικὴ Ἴρις» τὸν γλυκὺν ἐκ νέου καὶ περιλαμπρὸν ἀναδίδουσα χρωματισμὸν της, καὶ ὡς ἀπὸ φάρου τελαυγοῦς διαχέουσα ἀπανταχόθεν ὅπου γῆς Ἑλληνικὴ γωνία τὴν αἴγλην της, ἄρχεται ἀπὸ τῆς σήμερον ὑπὸ νέαν διεύθυνσιν ἐκδιδουμένη, ἐκπληροῦσα οὕτω τὸν σκοπὸν, ὃν πάνυ φιλοτίμως ἀρχῆθεν προσέθετο.

Ὡς φίλεργος μελίσσα περισυλλέγουσα ἀπὸ τῶν φιλολογικῶν καὶ ποιητικῶν οὕτως εἰπεῖν ἀνθῶνων τὸ μέλι, θὰ ἐναποταμιεύῃ τοῦτο φιλοπόνως ἐν ταῖς ἐκλεκταῖς σελίδιν αὐτῆς, καὶ περικλείουσα ἅμα πᾶν ὅ,τι ὠραῖον καὶ χρῆσιμον ἐν τῇ καθόλου φιλολογία, τοῖς γραμμασιν, ταῖς ἐπιστάμασι, τῇ βιομηχανίᾳ κλπ. θὰ καταστῇ οὕτω τὸ κοινὸν ἐντευκτήριον τῶν πνευματικῶν γνώσεων, οὕτινος αἱ Ἀθῆναι, τούτέστιν ἡ πατρίς τῆς καλλιτεχνίας καὶ τῆς ποιήσεως ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὡς μὴ ὠφείλε σκεδὸν ἐστερεῖτο.

Μετὰ τῶν γλυκειῶν ἐλπίδων καὶ μετὰ τὸ χρουσοῦν ὄνειρον, ὅπερ τὴν βαυκαλίζει ἡ «Ἀττικὴ Ἴρις» νέας ἀναλαμβάνουσα δυνάμεις, καὶ ὑπὸ τὸν ἀνέφελλον καὶ κνανοῦν τῆς Ἑλλάδος μας σελαγιζουσα οὐρανὸν θὰ βαδίσῃ ἐμπρός, καὶ ἐν τῇ ἀπροσκόπτῳ καὶ εὐγενεῖ σταδιοδρομίᾳ της ὑπερφανευομένη, θὰ θέσῃ ἕνα ἐπὶ πλέον λίθον εἰς τὸ ὄλον οἰκοδόμημα τῆς Ἑλληνίδος Φιλολογίας, ὅπερ οἱ παρ' ἡμῖν φιλολογοῦντες φιλοτίμως σὺν τῷ χρόνῳ ἀνεγειρωσιν.

Ἰούνιος 20 - 1903.

Ἡ Διεύθυσις
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ἀφοῦ ἐγεύθη τῶν λεπτοτέρων καὶ ἡδυτέρων τῆς τέχνης παρκασκευασμάτων, ἀρροῖ λέξεις καὶ φράσεις αἰτινες δὲν εἶναι εὐγνωμοσύνη, ἀλλὰ περκαπνον. . . Ἡ λεπτότης τῆς γέυσεως αὐτῶν ἡμβλύθη ἢ ὁσρησις δὲν τέρπεται πλέον εἰς τὰ μεθυστικὰ ἀρώματα, οὔτε ἡ ἀφῆ εἰς τὰς ἀβρὰς χειρίδας καὶ τὰ ὑψάσματα, δι' ὧν καλύπτουσι ἐκυτοῦς. Ἐν τούτοις καθ' ἦν ὥραν, εἰς τὴν ἀ-

μὴν τῆς τρυφῆς, παραπονοῦνται κεκορεσμένοι, ὁ ἀδελφός των, ὑπέρτερος κατὰ πολὺ ἐκείνων, καρδίας καὶ πνεύματος ἀριστοκράτης. σπαράσσεται ὑπὸ τῶν ὀδυνῶν τῆς πείνης καὶ μόλις τολμᾷ νᾶτενίσθαι πρὸς βάναιον χονδρόπανον. ὡς εἰς στολήν, ἐν ᾗ ὁ ταλαίπωρος κλυπύτων τὰ κάτισγνα μέλη του, θά ἠδύνατο ν' ἀνεύρη ζωογόνον τι θάλλος, καὶ ἄμυνεν κατὰ τῆς ὑγρασίας καὶ τοῦ ψύχους τῆς ἐποχῆς.

Ἐνασμενίζομεν οἱ ἄνθρωποι ἐπινοοῦντες σκηνὰς τραγικάς, καὶ φανταζόμενοι εἰκόνας ἀνθρωπίνης ἀθλιότητος ἀνυπερβλήτου, καὶ ἴσως φανταστικῆς. Καὶ ἐν τούτοις εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὸν περιέρχον, τὸν αἰνιγματώδη καὶ ἀπροσδιόριστον, οὐδὲν δύναται νὰ ἦναι φανταστικὸν ὅταν ἀναφέρηται εἰς τὸν κύκλον τοῦ ἀπηνούς καὶ ἀκορέστου θηρίου, ὅπερ λέγεται «πενία». Δὲν ὑπάρχει ἐπινοήματα φαντασίας τολμηρᾶς καὶ παχούσης, ὅπερ νὰ μὴ δύναται ν' ἀνευρεθῆ καὶ νὰ ἐφκρυσθη εἰς τὸ ἀχανές αὐτὸ πέλαγος τῆς ζωῆς, τὸ τρικυμιώδες καὶ ἀστοργον Ἐπινοεῖς ἀτυχήματα; Πείσθητι ὅτι δύνασαι πάντοτε νὰ τὰ ἐφαρμόσῃς εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰς περιπετείας της. Πολλάκις τὸ πνεῦμα δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ ὅλην τὴν ἔντασιν τῆς φρικτῆς πραγματικότητος τοῦ βίου καὶ τῶν περισπασμῶν του. Ἐν τῷ κύκλῳ τῆς εὐδαιμονίας, ἐκεῖ τὰ ἐπινοήματα ἐξελέγχονται φανταστικά ὅπως καὶ ἀνεφάρμοστα. Φαντάζεσαι τὴν εὐτυχίαν; Πείσθητι ὅτι τὴν φαντάζεσαι μόνον, ἀλλ' οὐδαμοῦ τὴν εὐρίσκεις. Ἐν τῇ ἀτυχίᾳ, ὡς τὴν διέπλασεν ὁ μάλλον παράβολος, ὁ μάλλον τολμηρὸς νοῦς, μόνον ἐν τῇ ἀτυχίᾳ εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος τὴν δυστυχή εὐκαιρίαν νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ ὡς τὴν ἐφαντάσθη ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ. Ἡ ἄλλη, ἡ ἀντίθετος, εἶνε ἰδανική· καὶ ἂν ὑπάρχῃ τι βέβαιον καὶ μόνιμον, ἐν ἔτι δύναται νὰ ἦναι ἐφάμιλλον καὶ ὑπέρτερον τῆς ἐπινοίας, τοῦτο εἶναι οὐχὶ ἡ εὐδαιμονία, ἀλλ' ἡ κακοδαιμονία, ἡ ὕδρα αὕτη ἡ πολυκέφαλος. ἦν οὐδεὶς Ἡρακλῆς θὰ καταβάλλῃ ποτέ, διότι, ἐὰν δὲν ἐπετράπη εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ προσπελάσῃ κἄν τὸν θελκτικὸν αὐτὸν ἀντικατοπτρισμὸν, ὅστις λέγεται «εὐδαιμονία», δὲν ἐπετράπη ἐπίσης εἰς τὸ ταλαίπωρον πλάσμα νὰ διαφύγῃ τὸν ὄξυν ὄνυχας τοῦ ὑπερκαυτοῦ καὶ ζῶντος θηρίου, ὅπερ λέγεται «δυστυχία», καὶ ὅπερ δίδωκε ἡμᾶς αἰωνίως κατὰ πόδας καὶ πάντοτε ἀποτελεσματικῶς, οὐδεμίαν ἀναγνωρίζον διάκρισιν ἀλλὰ πλησσαν τὸν κρατικὸν καὶ ἀσθενῆ ἐξ ἴσου, ἀντλοῦν ἐκ τῆς μεστῆς αὐτοῦ φαρῆρας τὸ βέλος, ὅπερ γνωρίζει ὅτι δύναται ν' ἀποσπάσῃ τὴν κραυγὴν τοῦ πόνου καὶ τὸ δάκρυον τοῦ ἀτυχοῦς, ὃν ἐσημείωσε διὰ τοῦ ἀκοιμήτου καὶ αἱματηροῦ βλέμματός του.

Εἴμεθα ἐν πλήρει χειμῶνι. Τοὺς τελευταίους ἕτους διεδέχθη τὸ ψύχος καὶ παρὰ τὴν ἐστίαν καθήμενοι ἀναλογιζόμεθα τὴν πικρὰν μοῖραν νοσοῦντων ἀνθρωπίνων πλασμάτων, ἅτινα θύματα τῆς πείνης, τῆς νόσου καὶ τοῦ ψύχους, σφύρονται ἐκάστην νύκτα εἰς τὰς στοὰς καὶ τὰς τρώγλας τῶν μεγαλοπόλεων. Τὸ αἶσθημα τοῦ οἴκτου

πληροῖ τότε τὴν ψυχὴν μας. Οἱ πάσχοντες δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ ἦναι ξένοι πρὸς ἡμᾶς. Εἰσὶν ἄνθρωποι, καὶ ἰδοὺ ὁ μέγας, ὁ ἄλυτος δεσμός, ὁ συνάπτων ἡμᾶς, ταὺς ἐν Ἀθήναις βιοῦντας, πρὸς τοὺς ἀγνώστους μαρτυρας τοῦ «θηρίου» τοὺς πάσχοντας ὑπὸ τὴν ὀμίχλην καὶ τοὺς πάγους. Καὶ ἐκεῖνοι ὑπῆρξαν ἢ εἶναι πατέρες, ἀδελφοί, σύζυγοι. Αἱ δοκιμασίαι κατεξήραναν ἴσως αὐτῶν τὴν στοργὴν καὶ τὸ αἶσθημα. Ἄλλ' ἡ καρδία πάσχει πάντοτε πλησσομένη. Αἱ συμφοραὶ δύνανται νὰ τροποποιήσωσι τὸν χαρακτῆρα μας, οὐδέποτε ὅμως νὰ τὸν ἀλλάξωσιν ἐντελῶς. Ὁ ἀποσκληρυνθεὶς ἐν τοῖς παθήμασι οὔτε τὸ δάκρυον ἀπώλεσε οὔτε τὸν κόκκον τῆς εὐαισθησίας. . . . Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἡ ὑποτρέμουσα ἐκ τοῦ ψύχους, ἡ πελιδνὴ ἐκ πείνης καὶ ἀπνίας, τίς οἶδεν, ἴσως ἤτο ποτε εὐτυχῆς εἶχε σύζυγον τίμιον καὶ τέκνα σεμνά, πρὸς ἃ ὑπερηφάνως ἠτένισεν. Ἦδη οὐδὲν ἔχει. Ἡ θυγάτηρ της ἀποπληνηθεῖσα ἐσύρθη εἰς τὰ καταγώγια· ὁ υἱὸς της εἰς φαύλας ἐταίρειας ἐμπροσθέν ἀπέβη κκοῦργος καὶ ἤδη σήπεται εἰς τὴν φυλακὴν. Τὸ δεκαετὴς ἐκεῖνο παιδίον, τὸ μετὰ κόπου μογχοῦν νὰ καταλάβῃ, ὑπὸ τὴν ὑγρὰν στοᾶν μικρὸν χώρον μετὰ ζῦντο περματῶν ἀνδρὸς καὶ τῆς κεφαλῆς γυναικός, θέλει νὰ θερμοθη, ἀλλ' οὐδεὶς τὸ προσέχει· εἶνε ὀρφανὸν καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὴν μοῖραν του. Πιθανῶς ἐμπροσθέν εἰς τὴν νοσηρὰν ἐκείνην ἐστίαν, θὰ γείνη μικρὸς κλέπτης, καὶ, νεανίας, θὰ συρθῆ εἰς τὴν ἀγχορὴν. Ἐν μέσῳ τῶν πενήτων σκέψεων τῶν πιεζουσῶν τὴν ψυχὴν μας προβάλλει τότε ἀνακούφισις τις ἐγωϊστὴ καὶ ἡκιστα συμβιβαστικὴ πρὸς τὴν ὑψηλὴν διδασκαλίαν τοῦ «πλησίον» ἣν ἐδίδαξεν ἡμᾶς καὶ διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον. Ὅμοιοι πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς θεώμενον τὸν νευχρόν, ἐνθ' ἠλιθόμεθα διὰ τὴν δυστυχή τύχην τῶν ἄλλων, χαίρομεν ἐν τούτοις οὐχὶ διότι ἡ δυστυχία τοῦ πλησίον τέρπει ἡμᾶς, ἀλλὰ διότι δὲν εἴμεθα ἡμεῖς εἰς τὴν θέσιν τοῦ ναυγοῦ. . . . Ἐπεκτείνομεν τότε τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν καὶ ἐξω τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ χαίρομεν ὅτι ἐδῶ, εἰς τὰς Ἀθήνας, ὁ ὄνυχας τοῦ «θηρίου» δὲν εὐρίσκει θύματα νὰ σπαράξῃ, διότι, λέγομεν, οὐδεὶς ἐν Ἀθήναις εἶναι ἀπεγνωσμένος, οὐδεὶς εἰσέτι πεινᾷ, οὐδεὶς νῆστις ἀγρυπνεῖ παρὰ τὴν κλίνην τέκνου προσφιλοῦς στερουμένου τροφῆς καὶ σπαίροντος δι' ἑλλειψιν φαρμάκων, οὐδεὶς μένει ἀστεγὸς ἀναγκαζόμενος, ἀφοῦ ὑπέστη τὴν βλάσαν τῆς πείνης, νὰ ὑποστῇ καὶ τὴν τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ψύχους μὴ ἔχων στέγην, ὅφ' ἦν νὰ προσφύγῃ καὶ ῥάκος σκεπάσματος, ὅφ' ὁ νὰ κλυθῆ. Τὰ χεῖλη μας διαστελλεῖ τότε φωνὴ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Δημιουργόν, ἐπινεύσαντα ὅπως ἡ πενία, ἡ ἀδυσώπητος καὶ τρομερὰ αὕτη μάστιξ τῆς ἀνθρωπότητος, μὴ ἐμφανισθῆ ποὺ τῆς ἡμετέρας πόλεως πιεζουσα θύματα καὶ τρεφομένη διὰ τῶν σπαραγμῶν καὶ τῆς αἰτίας τῶν ἀτυχῶν οὐς συνελαβε διὰ τῶν ὀνύχων της.

Ἄλλ' εἶνε ἀληθές, ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ὑπάρχουσι πένητες καὶ τοσοῦτω δυστυχεῖς, ὥστε ἡ θεὰ αὐτῶν νὰ φυγαδεύῃ τὴν ὀλίγην χαρὰν τῆς καρδίας μας καὶ νὰ

προκαλῆ ἀλγεινὰς σκέψεις καὶ πενήτους; Δὲν ἔχομεν ἀληθῶς ἐν Ἀθήναις τὰς πραγματικὰς ἐκείνας σκηνὰς τὰς ἐκτυλισσομένης ἐκάστοτε εἰς τὰς ἀποκέντρος τῶν μεγαλοπόλεων συνοικίας, καὶ ἐν αἷς ἡ ἀπόλυτος στέρσις κρύπτεται ὡς ὁ στήμων περὶ ὃν ὑρκίνονται δράματα μυριάκις σπαρρακτικώτερα τῶν διὰ τὴν σκηνὴν ἐπινοουμένων; Τοῦτο ἀμυδρῶς θέλει γνωσθῆ κατωτέρω. Καὶ ἐν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὰ πάντα δέον νὰ κρίνωμεν: σχετικῶς, βεβαίως ὁ ἀναγνώστης, ὁ τυχὸν ἐπισκεφθεὶς τὴν Δύσιν καὶ μελετήσας ἐκεῖ τὴν βιωτικὴν ἀθλιότητα ἐνίων κλάσεων τοῦ λαοῦ, δὲν πρέπει παραβάλλων τὰς στερήσεις τοῦ ἐγγυφίου πρὸς τὰς στερήσεις τοῦ ἀλλοδαποῦ, ν' ἀποφανθῆ ὅτι τὰ ὀδυνηρὰ παθήματα τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν εἶναι παιδιὰ καὶ ἄθρυμα πρὸ τῶν γιγαντιαίων στερήσεων καὶ κωλώσεων, εἰς ἃς ἡ ἀδυσώπητος ἀνάγκη ὑποβάλλει τὰς ὀλοκλήρους ἀλλοδαπίας μας. Ἀχρὶ πρὸ τίνος χρόνου ἠδυνάμεθα οἱ ἐν Ἀθήναις νὰ εἴπωμεν ὑπερηφάνως, ὅτι οὐδεὶς ἐν τῇ πόλει μας ὑφίσταται τὴν μέχρις ἀποπνιγμοῦ πίεσιν τῆς πείνης καὶ τῆς δυστυχίας. Σήμερον ὅμως δὲν δυνάμεθα ἀπολύτως νὰ ἰσχυρισθῶμεν παραπλήσιόν τι. Ὑπάρχουσι παρ' ἡμῶν ἄνδρες γυναικες καὶ παιδιὰ, ἅτινα ἡ νύξ καταλαμβάνει πεινῶντα. Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος δὺε καὶ πάλιν, ἀλλὰ τὸ ταλαίπωρον πλάσμα ἐξακολουθεῖ σπαράζον πάντοτε ὑπὸ τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας τοῦ «θηρίου». Δὲν εἶναι τοῦτο ἐπινοία ἀτυχῶς, δὲν εἶναι οὔτε κἄν ὑπερβολή. Εἶναι γεγονός βεβαιωμένον, εἶναι ἀλήθεια ὀδυνηρὰ ἀξία τῆς ἐμβριθοῦς μελέτης τῆς νεκρᾶς καὶ φιλανθρώπου ἡμῶν κοινωνίας, ἥτις ἂν δὲν εἶναι βαθύπλουτος, δὲν πένεται ὅμως, καὶ δύναται νὰ θυσιαζῇ πάντοτε μικρὸν τι. ἐλάχιστον, ὅπως παρηγορήσῃ τὴν φρικτοτέραν ἀπόγνωσιν θυμάτων στερήσεως καθημερινῆς. Ἐὰν ὑπάρχῃ τίτλος εὐγενείας ἀκτινοβολῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀτόμου ἢ πόλεως τινος, ἃς μοὶ ἐπιτραπῆ νὰ εἴπω, ὅτι ὁ τίτλος οὗτος δὲν δύναται νὰ ἦναι ἄλλος ἢ ὁ τῆς εὐποιίας, τῆς θείας ταύτης ἀρετῆς. ἥτις ἀρκεῖ καὶ μόνη νὰ παράσχῃ τὸ ἀσφαλές μέτρον τοῦ αἰσθημάτος καὶ τῆς ἀληθοῦς προόδου πάσης πόλεως καὶ κοινωνίας καὶ νὰ ἰσοβρήσῃ ἀπωλείας ἄλλας, αἰτίνας, ἐν ᾗ εἰσὶν ἀληθῆς ὀπισθοδρομητικῆς ἀκολουθοῦσιν ἐν τούτοις κατὰ πόδας τὴν πρόοδον καὶ εἶναι ἀχώριστοι ἀπὸ τὸν λεγόμενον πολιτισμὸν.

[Ἐπιτεταί τὸ β' μέρος.]

1886

Σπυρίδων Παγανέλης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΠΟΙΗΤΡΙΩΝ
ΕΝ Τῇ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς φύσει πεπρωτισμένος μετὰ τὴν ἑκτακτὸν ἐκείνην ἰδιοφυίαν ἣτις καθίστησιν αὐτὸν ὑπέ-

ροχον πάντων τῶν ἄλλων λαῶν, ἀναμφιρῆστος κέκτηται τὸ δικαίωμα, ἵνα ὅπου μεγαλοφυΐα καὶ τέχνη ὑπέροχος, ὅπου ποίησις καὶ ζωγραφικὴ ἐκεῖ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀρρήκτως νὰ εὐρίσκηται συνδεδεμένον. Ὁ Ἕλληνας ὑπὸ ἐλευθέρως ὅπως συνθήκας γεννηθεὶς, ὑπὸ τὰ εὐθαλῆ φυλλώματα καὶ παχίσια ἄλση τῆς ἱερᾶς ταύτης πόλεως τῶν θεῶν, ἔλαβεν ὡς δῶρον τὸ ἐξέχον ἐκεῖνο τάλαντον, ἵνα ἐν παντὶ καὶ παντοτε πρωτεύει, ἵνα μεταξὺ τῶν ἄλλων διακρίνῃ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ. Ρίψατε ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἱστορίας ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν παλαιάτων χρόνων θέλετε ἴδῃ αὐτὸν κυριαρχοῦντα καὶ οἰονεὶ γενόμενον τὸν σκαπανέα πρὸς ποδηγέτησιν τῶν ἄλλων λαῶν.

Στρέψατε πρὸς τὸ παρελθόν, καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας ἡμῶν ἀνεμνήσθητε τῶν ὀραίων ἐκείνων χρόνων καθ' οὓς μετὰ τοὺς ποιητὰς της, τοὺς ζωγράφους της, τοὺς γλύπτας της, τοὺς μεγάλους φιλοσόφους της, εὐδαιμόνει καὶ αἰγλην ὑπερτάτης δόξης ἀνέδιδεν ἡ κοσμοκράτειρα Ἑλλάς, καὶ πῶς ἠδύνατο ἡ χώρα αὕτη τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς ποιήσεως νὰ μὴ παραγάγῃ καρποὺς ἀξίους τῶν ὄνειροπολημάτων της; καὶ πῶς ἠδύνατο ἡ ὀραία αὕτη χώρα μετὰ τὸν ἀνέφελον οὐρανὸν της καὶ τὰ γλαυκὰ ὄρη της νὰ μὴ ἀποκτήσῃ ἐραστάς τῶν τόσων θελγῆτρων της; Πολλοὶ πολλῶν Ἑλλήνων ποιητῶν ἐξιστόρησαν ἔργα ἀθάνατα δι' ὃν ἀποδεικνύεται τὸ ποιητικὸν καὶ ἐξέχον πνεῦμα τοῦ Ἑλλήνου, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχὶ ὁ λόγος, καθότι οὗτοι τυγχάνουσιν τοῖς πᾶσιν γνωστοί, ἀλλὰ περὶ τῶν Ἑλληνίδων ποιητριῶν ἐξ ὧν οὐ μόνον πολλῶν τὰ ποιητικὰ ἔργα πάντη ἀγνωστοῦμεν, ἀλλὰ, ὡς παρακατιόντες θὰ ἰδῶμεν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν παλαιτάτην τῶν Ἑλλήνων ἐποχὴν, ἐὰν ἐρευνήσωμεν τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς ἔζων μάκαρες ὑπὸ δόξης κλειζόμενοι οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, θέλομεν ἴδῃ ὅτι μέρος τῆς δόξης των, καὶ πολὺ ἴσως, ὀφείλεται εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν, διότι ὡς ἐκεῖνοι ἦσαν ποιηταὶ προικισθέντες ὑπὸ τοσοῦτων χαρίτων, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες των, ζῶσαι ὑπὸ τὸν αὐτὸν οὐρανόν, ἐμπνεόμεναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑστερήσωσι τῶν ἰδίων των ἀνδρῶν, καὶ τοῦτο κατὰ μέγα μέρος ἀποδοτέον εἰς τὴν νοημοσύνην καὶ ἰδιοφυίαν αὐτῶν, διότι αὐταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οὐσαι ὑπὲρ τὸ δέον περιορισμέναι δὲν ἠδύνατο ἄλλο τῆς οἰκιακῆς ἐργασίας των νὰ πράξωσιν. Δὲν ἀγνωστοῦμεν ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ γυνὴ δὲν ἐκέκτητο τὴν ἐλευθερίτητα ἐκείνην ἣν κέκτηται ἡ σήμερον γυνὴ αὕτη ἀνετρέφετο διὰ νὰ γείνη σύζυγος μόνον, συνεπῶς δὲ ἐλάμβανε τὴν πρὸς τοῦτο ποδηγέτησιν καὶ ἀγωγὴν. αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι της συνίσταντο μόνον ἐν τῷ νῆθειν καὶ ἰστοურγεῖν. Ὁ προορισμὸς της ἀπήτει τὴν πίστιν πρὸς τὸν σύζυγον της, καὶ τὴν ἐπιμεμημένην ἀνατροφήν διὰ τὰ ἴδια τέκνα της· δὲν ἐπετρέπετο νὰ προσαγορεύῃ τοὺς ἀνδρας, καὶ οὔτε μετ' αὐτῶν ἐπὶ πολὺ νὰ ὀμιλῇ. Ἐπὶ τοιαύτας λοιπὸν συνθήκας ἀναπτυσσομένη ἡ γυνὴ ἠδύ-

νατο να ἀμοιρῆ καὶ τῶν ἐλαχίστων στοιχείων τῆς μορφώσεως καὶ ἠθικῆς, ἐν τούτοις κατ' ἀντίθεσιν ὁμοῦ καὶ περ τοσοῦτον περιωρισμένη, καίπερ τοσοῦτον μισουμένη, καθότι οἱ ἀρχαῖοι τὰς ἰδίας τῶν γυναικείας ἐμίσησαν καὶ περιεφρόνουν, καθότι ἔλεγον, ὅτι ὁ προορισμός τῶν εἶνε μόνον νὰ τίκῃ νόμιμα τέκνα, διήρχοντο δὲ τὸν καιρὸν τῶν χάριν τῆς ἡδονῆς συναστρεφόμενοι μετὰ φαυλοβίω, ἐταιρῶν, ὡς καὶ ὁ Ἡσίοδος λέγει περὶ τοῦ μίσητος τῶν γυναικῶν, ὅτι ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ μένῃ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἐπιμελουμένη αὐτόν, μέμφεται δὲ σφοδρῶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες ἐξαπατῶνται ὑπὸ τῶν θωπειῶν τῶν γυναικῶν, διότι ὁ ἐμπιστευόμενος εἰς γυναῖκα, ἐμπιστεύεται ὡς εἰς κακοῦργον καὶ ληστήν. Ἐν τούτοις λέγω κατ' ἀντίθεσιν ἢ εὐγενῆς αὐτῶν ψυχῇ ἐνίοτε μὴ δυναμένη νὰ καταπνίξῃ τὰ αἰσθήματα ἅτινα τὴν κατεκυρίευσαν, ἀφίπτατο εἰς τοὺς εὐανθεῖς τῆς ποιήσεως λειμῶνας, ἵνα ἐκείθεν ἀποκομίσῃ ἄνθη ἀμάραντα ὅπως καλύψῃ τὴν ἐλευθέραν τῆς ψυχῆς. Ἀνατρέξατε εἰς τὴν πρὸ τοῦ Ὀμήρου ἐποχὴν τὴν ἀγνοεῖ τὴν Ἀστυάνασσαν τὴν πιστὴν τῆς ἀρπαγείσας Ἑλένης θεράπαιναν, ἣτις ἐτέθητο σβυνομένη ὑπὸ τὰ δάκρυα τῆς Κυρίας τῆς; Ἐπιπτεν γονυπετῆς πρὸ τῶν ποδῶν τῆς καὶ διὰ περιπαθῶν ἄσμάτων παρηγοροῦσα αὐτὴν, τῆς ἀνεκούφιζε τὴν προδοτικὰ ψυχὴν τῆς, πλὴν τῆς ἡρώιδος ταύτης οὐδὲν τῶν περιπαθῶν ἄσμάτων τανῦν σῶζεται, εἰμὴ μόνον σκανδαλωδῆ τινὰ ἄσματα, ἅτινα περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς ἔγραψε ὅτε συναναστρέφῃ φαυλοβίον τινὰ νεανίαν, ὅστις μετ' αὐτῆς μέσῳ τῆς ἀκολασίας κυλιόμενος τῇ ἀφῆρσε τὸ εὐγενές αἶσθημα, τὸν ἀκόλαστον καὶ πραγματικὸν διδάξας αὐτὴν ἔρωτα. Τὴν Φαντασίαν, τὴν Νικάρχου θυγατέρα, τὴν ποιήσασαν πρὸ τοῦ Ὀμήρου τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον καὶ τὰς περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἣτις κατὰ τινὰ παράδοσιν τὰ ποιήματά τῆς ταῦτα καταθέσασα εἰς τὸν ἐν Μέμφυδι τοῦ Ἡραίου ναόν, ὁ Ὀμηρὸς ἐκείθεν λαβὼν παρά τινος ἱερέως, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τούτων τὰ δύο μεγάλα καὶ ἀθάνατα ἐποίησεν ἔπη του. Τὴν Φωνοθέαν, τὴν καὶ λεγομένην Ἰκάρου σύζυγον, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἢ εὐρεῖται τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐξαμέστρου ἐν ᾧ ἐποιήθησαν ἢ Ἰλιάς καὶ ἢ Ὀδυσσεὶα. Τὴν Θέμιδα, τὴν Φημονόην, τὴν Πυθίαν Ἡροφίλην, ἣς ἐν Δελφοῖς δεικνύεται ἔτι ὁ λίθος ἐφ' οὗ καθήμενη τοὺς χρησμούς τῆς διεκέρυττεν. Ἄλλ' ἰδίᾳ ὅτι τὸ ὑψηλὸν τῆς ποιήσεως αἶσθημα ἤκμασεν εἶνε παρὰ ταῖς γυναιξὶν τῆς μεταγενεστέρως ἐποχῆς. Ἐκεῖ μὲν ξηρὰ ἀπεικόνισις τῶν αἰσθημάτων τῶν, ἐδῶ δὲ πάθος καὶ περιπαθῆς λυρισμός. Ὅσαι δὲ ἐκ τῶν γυναικῶν, ἰδίᾳ τῶν Δωρικῶν καὶ Αἰολέων, τῆς ποιήσεως τὰ θέλγητρα ἐξήλωσαν, δὲν ἔπραξαν τοῦτο ἐξ ὑποκρίσεως, ἀλλ' ἐκ πλήρους συναίσθησεως τῆς ποιητικῆς αὐτῶν ἀποστολῆς, καὶ τὰ ἄσματα τῶν ἔφερον τὸν τύπον τῆς ἀφοσιώσεως, τὰ ἄσματα τῶν εἰς οὐδὲν ἄλλο συνέτεινον εἰμὴ μόνον εἰς τὸ νὰ ἀνακουφίσωσι τὴν στένουσαν καρδίαν τῶν. Οὐδαμῶς βεβιασμένον αἰσθημα, οὐδαμῶς ὑπερήφανος ἐπίδειξις ποιητικῆς ἐννοίας, ἀλλὰ τὰ πάντα ἀ-

πέπνεον ζωὴν, πάθος, τὸ ἀληθές τέλος αἰσθημα ὑφ' οὗ κατείχοντο αἱ ὠραῖαι ψυχαὶ τῶν.

Παραπλεύσατε τὰ μυρτοστόλιστα τῆς Λέσβου παράλια, καὶ θέλετε ἴδῃ Λεσβίους παρθένους φερούσας εὐχρούς στεφάνους νὰ καταθέτωσι τούτους πρὸς τὴν ἰδανικὸν μυσωλεῖον καὶ ἐκεῖ κλαιούσας νὰ προσφωνῶσι τὸ ὄνομα τῆς χαριτοβρύτου τῶν Σαπφῶς. Ποία ἄρρηκτος μελωδία, ποῖον ἄσμα γλυκὺ δὲν ἠντήχει ὑπὸ τὰ σιγήσαντα ἐκεῖνα χεῖλη τῆς Λεσβίου παρθένου; Ἀκούσατε τὸν φιλόσοφον Πλάτωνα ἀνακηρύσσοντα τὴν Σαπφῶν δεκάτην Μοῦσαν.

Ἐννέα τὰς Μούσας φασί τινες ὡς ὀλιγῶρος

Ἦνίδε καὶ Σαπφῶ Λέσβοθεν ἢ δεκάτη.

Ἀναδιφῆτατε τὸν γεωγράφον Στράβωνα τὸν ἐκφράζοντα τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν χάριν τῆς ποιήσεώς τῆς τὸν σοφὸν Σόλωνα θνήσκοντα καὶ ἄδοντα ἐπιθαλάμιόν τι τῆς Σαπφῶς ἄσμα.

Ἢ ποιήσεις τῆς Σαπφῶς ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τοὺς ῥοδῶνας τῆς Λέσβου ἀπέπνεεν ἐκείνων τὸ ἄρωμα, κατενάρκου ὡς μῦρον βερὺ τὸν ἀκούομενον ἐν τῆς Σαπφῶς μελιχρον ἄσμα. Πολλὰ τῆς ποιητρίας ταύτης ἄσματα μέχρι τανῦν διεσώθησαν, εἰς ἃ εὐρίσκει τις τὴν ποιητικὴν ἐκείνην τέχνην, ἣτις ἐσπάνιζε λίαν εἰς τὴν τότε ἐποχὴν. Ἄσμα τι ὅπερ ἦδεν ἐπὶ βράχου παρὰ τὴν θάλασσαν καθήμενη, εἶνε ὅπως θεῖον τι ἔπος, ὅπερ ὡς λέγουσι, καὶ τὰ κύματα ἐσέβοντο κατευαζόμενα ὑπὸ τὰς μελιχρους στροφάς του. Παρεκάλει τὰ γλαυκόχροα κύματα ἵνα παύσωσι σπῶμενα μετὰ πατάγου ἐπὶ τῶν βράχων, ὅπως μεταφέρωσιν ἀσφαλεῖς τοὺς ναυτίλους, τοὺς πλανωμένους ἀνὰ τὰ ἀχανῆ πελάγη τῶν. Ρεμβάζουσα ἄλλοτε τὰς ἐρωτύλους ἡρώτα χελιδόνας μὴ τι καλὸν τῇ φέρωσι, καὶ ποτε ὑπὸ τὴν σελήνην μόνη ἀνὰ τὰς μύρτους πλανωμένη, τὴν ἡρώτα μὴ τυχόν που τὰ ἀγαπητὰ τῆς εἶδεν ὄμματα.

Ἢ Σαπφῶ εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων τῆς ἀνεῦρε καὶ τὰ μέτρα, ἅτινα τοσοῦτον κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ χάριν ἐξεῖχον, ὥστε ἀπεμιμήθησαν καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ποιητῶν. Τοιαῦτα δὲ προτερήματα ἔχουσα καὶ τοσαύτην ποιητικὴν φήμην ἀποκτήσασα δικαίως ἐγένετο ἡγέτιρα ἰδίας Σχολῆς, ἣν καὶ Σαπφικὴν ἐκάλεσε, διδάσκουσα καὶ τὸ ποιητικὸν αὐτῆς τάλαντον εἰς τὰς ἑαυτῆς μαθητρίας ἀφειδῶς δωρουμένη ἐπὶ ἀρετὸν χρόνον, ὅποτε ἔρωσ παρὰφορος τὴν ἀτυχῆ παρθένον ἀπέλιπα ἐξώθησε, καὶ ἐκεῖ ἀπὸ τῶν ἀποκρήμων τῆς Λευκάδος βράχων πεσοῦσα, θῦμα ἑαυτὴν διὰ τὸν πρὸς τὸν Φάονα ἔρωτα εἰς τὸ κύμα παρέδωκεν.

Ἢκμαζε κατὰ τοὺς ποιητικούς ἐκείνους χρόνους ἐν τῇ Λέσβῳ ἢ Σαπφικῇ Σχολῇ, καὶ ἐν τῶν ὠραιότερων ἀνθέων τῆς, ἣν ἡδὺ τῆς Σχολῆς ταύτης σέμνωμα ἦτο ἢ ἀβρὰ Ἡριννα κόσμημα οὕτω αὐτῆς τῆς Σαπφικῆς Σχολῆς ἦτο τοσοῦτον ἐλευθέρα ἐν τῇ ποιήσει τῆς, καὶ δὴ ἐν τῇ ἀπεικονίσει τῶν συναίσθημάτων τῆς, ὥστε ἐν πολλοῖς

ἠμφισβῆται τὴν φήμην αὐτῆς ταύτης τῆς Σαπφῶς, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μετέπειτα βίον τῆς ἴσως ὑπερτέρει καὶ αὐτὴν, ἂν μὴ δεκαεναετιδὰ μόλις αἱ Λέσβιοι παρθένοι πενθυροροῦσαι δὲν ἐθρήνησαν τὸν ἄωρόν της θάνατον. Ἐν τῇ ἀκμῇ ἀρπαγείσα τοῦ βίου της, ἄνθος αὐτῆς τὰ ἄνθη ἐμμανῶς ὑπερηγάπα ἐκ τῶν ὀλίγων ἐπῶν της ὀλίγα ἀποσπάσματα διασωθέντα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἠρέσκετο μεγάλως πρὸς αὐτὰ, ἐξ αὐτῶν τὴν ποιήσιν της ἀραιομένην εἰς ταῦτα πάλιν τὴν ἀνταπέδιδε καλοῦσα αὐτὰ προσφιλεῖς συντροφους. Ἄλλ' ὅτι τὴν φήμην τῆς Ἡριννῆς, ἐκορύφωσεν ἦτο ἐπικόν τι ποῖημα ἐκ τριακοσίων στίχων συγκείμενον καὶ κελούμενον Ἠλακκῆτι, ἅτε ὑψηλὸν ὄν τὴν διάνοιαν καὶ ἐξέχον τὴν τέχνην. Δύο δὲ μόλις περιπαθῆ ὄντως διασωθέντα τῆς ποιητρίας ἐπιγράμματα, ἅτινα ἐποίησεν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς φιλότατης τῆς Βαυκίδος, ἐμφαίνουσι τὴν ἐγενῆ καρδίαν της καὶ τὸν ἔρωτα ὃν πρὸς αὐτὴν εἶχεν δὲν ἦσαν ἔπη ἐκεῖνα τὰ ἔπη της, ἀλλὰ στόνοι ἐκχυνόμενοι ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς φιλάδας. Τὸ ἐν τῶν ἐπιγραμμάτων παρίστησι τὸ ἀπελθὸν πνεῦμα τῆς Βαυκίδος ὁμιλοῦν ἐπὶ τοῦ τάφου ἐκφράζει παράπονον πικρὸν καθότι μεμνηστευμένη αὐτῆ δὲν προέλαβε τὸν νυμφικὸν νὰ περιβληθῆ στέφανον. Τὸ ἕτερον τὸν τάφον λέγοντα «Ὁ Τάφος τῆς Βαυκίδος εἰμὶ καὶ κρατῶ τὴν πολυκλυστον νύμφην ἣν ἢ βύκακος μοῖρα μοὶ ἀπέδωκεν. Ἀπορρανίσθης ὦ! Ἰμέναιε! καὶ τὰ γαμήλια ἄσματά σου ἄς μεταβληθῶσιν εἰς θρήνους γοερούς». Ταῦτα ἦσαν τὰ ὀλίγα πλὴν μετὰ τέχνης ποιητικὰ ἔργα τῆς Ἡριννῆς, καθότι ἐν τῷ ἔαρι ἀποθανοῦσα τοῦ βίου της δὲν ἠδυνήθη πλεονα νὰ ποιήσῃ.

Ἄλλη τῆς Σαπφικῆς Σχολῆς περιφανῆς ἐταῖρα, ἢ Δαμοφύλη ἐκ Πέργης τῆς Παμφιλίας ὀρωμένη, τὸ ὑπόδειγμα τῆς Σαπφῶς μιμηθεῖσα ἐποίησε ὕμνους καὶ ἄσματα ἔρωτικά. Ἐκ τῶν ὕμνων της γνωστοὶ ἦσαν οἱ πρὸς τιμὴν τῆς Περγαίας Ἀρτέμιδος, οἵτινες ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν της ἤδοντο πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς. Ἐκ τῶν ἐρωτικῶν ἄσμάτων της ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἔργων της οὐδὲν διεσώθη ἡμῖν, τί δὲ μετὰ ταῦτα ἐποίησεν ἄγνωστον, γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι κατὰ τὴν ἀναχωρησιν τῆς Σαπφῶς ἐκ Μιτυληνῆς κατὰ διαταγὴν αὐτῆς ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς Μιτυληνῆς σχολῆς, καὶ ἐξηκολούθει διδάσκουσα ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας της, ἀποφέρουσα οὕτω ἐκ τῆς Σχολῆς ἐκείνης τῆς ποιήσεως ἀγλαεστατους καρπούς. (Ἐπιτεταὶ συνέχεια.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου τῶν βιομηχανῶν τεχνῶν.

Ἢ Γεωγραφία ἐπισκοπεῖ τὴν γῆν ὡς οἰκητήριον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὡς τὴν κοιτῆρα τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Ἢ ἐπὶ τὰ πρόσω ἐξελίξις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ

τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ συνάπτεται μετὰ φυσικῶν συνθηκῶν. Βασίζεται ἐπὶ εὐρείας τῆς φύσεως χρησιμοποίησεως καὶ τῶν πλουσιῶν αὐτῆς ἐπικουρημάτων. Ὡστε ἂν θελήσωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς συνθήκας τοῦ πολιτισμοῦ χωρὰς τινός, πρέπει νὰ ἐρευνησωμεν τὰ φυσικὰ αὐτῆς ἐπικουρήματα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει ἀμέσως νὰ ἐπισκοπήσωμεν τὴν λιθόσφαιραν (τὸν φλοιὸν τῆς γῆς), ἣς ἢ ἐπιφάνεια εἶνε ἢ κοίτις τῶν ἐνζῶων ὄντων καὶ τὸ οἰκητήριον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ νὰ ἐρευνησωμεν τὴν διαμόρφωσιν αὐτῆς καὶ τὸ ποῖον. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ πρέπει νὰ βασισθῶμεν ἐπὶ γεωλογικῶν ἐρευνῶν, αἵτινες ἐκ τῶν σταδίων τῆς διαμορφώσεως, ἅτινα διῆλθεν ἢ γῆ, ἐξηγοῦσιν ἡμῖν, οὐ μόνον τὴν ἐσωτερικὴν τῆς λιθόσφαιρας κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοπογραφικὴν εἰκόνα τῆς ἐπιφανείας της.

Ἐκ τῆς διαμορφώσεως δὲ καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐξαρτᾶται ἢ ἐνοργανος ζωὴ. Ἀναλόγως πρὸς τὴν διαμόρφωσιν αὐτῆς εἶνε καὶ ἢ ἐξάπλωσις τῆς πρώτης καὶ ἀναγκαιοτάτης διὰ τὴν ζωὴν ὕλης ἀπάντων τῶν ὄντων, δηλαδὴ ὁ ἀήρ, ὅστις περιβάλλει μὲν πανταχόθεν τὸν πλανήτην, εἰς τὰ ὕψη δὲ κέκτεται μικρότερον πυκνότητα. Ἐνεργητικώτεροι ὁμοῦ ἐμφανίζονται αἱ διαφοραὶ ἐν τῇ διανομῇ τῆς θερμότητος, ἣτις οὐ μόνον ἐλαττοῦται διαρκῶς ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων. Τέλος ἐκ τῆς διαμορφώσεως τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐξαρτᾶται καὶ ἢ διανομὴ τοῦ ὕδατος, ἐκ τούτου πάλιν ἢ ὑγρασία τοῦ ἀέρος, ἐπομένως καὶ τὸ ποσὸν τῶν κατακρημνισμάτων (δρόσου, βροχῆς, χιόνος). Ἐκτός δὲ τοῦ ἀέρος, τῆς θερμότητος, τοῦ φωτός καὶ τοῦ ὕδατος λαμβάνεται ὑπὸ ὄψιν καὶ τὸ ποῖον τοῦ ἐδάφους διὰ τὴν ἐξελίξιν τῆς ἐνοργάνου ζωῆς. Διὰ τούτων παρέχονται πᾶσαι αἱ συνθήκαι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ζωῆς τοιούτων ὄντων, ἅτινα φυτὰ καλοῦμεν, ὅπου δὲ ταῦτα ἀναπτύσσονται, καθίσταται δυνατὴ καὶ ἢ ζωὴ ἄλλων ὄντων τῶν ζῶων. Μόνον ἀριθμὸς τις φυτῶν καὶ ζῴων εἶνε χρήσιμος διὰ τὴν ἀνθρωπίνην οἰκονομίαν. Ταῦτα ὁ ἀνθρώπος, ὅπως ἐκ τούτων προσπορισθῆ μεζονα ὠφέλειαν, ὑποβάλλει πολλὰ εἰς ἰδιαιτέραν περιποίησιν. Ἄλλ' ὁμοῦ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας του, ἐπειδὴ ἢ φυσικὴ καὶ ζωικὴ συνάπτεται μετὰ φυσικῶν τινων συνθηκῶν, δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλοπονίας, ἀλλὰ κυρίως ἐκ τῶν κατὰ τόπους εὐνοικῶν τῆς φύσεως περιστάσεων. Ἐκτός δὲ τῶν φυτικῶν καὶ ζωικῶν προϊόντων χρησιμοποιοῖ ὁ ἀνθρώπος πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ τοὺς ὄρυκτους τοῦ ἐδάφους θησαυρούς. Ἄλλ' ὁμοῦ αἱ διαφοραὶ τῆς γῆς χωραὶ δὲν εἶνε ὁμοειδῶς ὑπὸ τούτων πεπρωκισμένοι. Τέλος ἐπιζητεῖ ὁ ἀνθρώπος νὰ τὸν ἐξυπηρετήσωσιν αἱ φυσικαὶ δυνάμεις. Ἐκ τούτων ὁμοῦ τινες ἔχουσιν γενικὴν ἐξάπλωσιν (π.χ. ὁ ἀήρ) ἄλλαι δὲ τουναντίον εἶνε μόνον τοπικαὶ (π.χ. ἢ δύναμις τοῦ ὕδατος τῶν ποταμῶν) ἄλλαι δὲ μόνον διὰ σημαντικῶν ἐπικουρημάτων εἶνε δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσι (π.χ. ἢ ἠλεκτρικὴ καὶ

ὁ ἀτμός). Ἐπειδὴ δὲ ὁ πολιτισμὸς τοῦ ἀνθρώπου βασιζέται ἐπὶ εὐρείας τῆς φύσεως χρησιμοποίησεως καὶ ἕνεκα τούτου ἡ μόρφωσις αὐτοῦ γενικῶς ἀκολουθεῖ τὰς φυσικὰς συνθήκας χώρας τινός, ἢ ἀνάπτυξις αὐτοῦ εἶνε ὁμοίως διάφορος ἐν τοῖς διαφόροις τῆς γῆς τόποις, ὅπως ἐν αὐτοῖς εἶνε διαφοροτρόπως διανεμημένα τὰ φυσικὰ ἐπικουρήματα.

Ὅσῳ δὲ μᾶλλον προσπαθεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν φύσιν, ἐπὶ τοσοῦτῳ εἰσβαίνει εἰς μείζονα ἀγῶνα πρὸς τὰς φυσικὰς δυνάμεις. Ὑπὸ τούτων πάντως ἀπειλεῖται ἡ φθορὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντων ἔργων. Τούτου ἕνεκα ἡ αὐτοσυντήρησις απαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅπως τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, ἵνα ἐπιτύχῃ κατὰ τὸ δυνατόν τελείαν τῆς φύσεως χρησιμοποίησιν, ἀκολουθῆ καὶ ἑτέρα ἐπιθυμία, ἡ ἀσφαλῆς αὐτοῦ ἄμυνα ἀπὸ τῶν βλαπτικῶν τῆς φύσεως ἐπιδράσεων. Ὁ διπλοῦς οὗτος τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας σκοπὸς διαγιγνώσκειται ἐν τε τῷ βίῳ τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων καὶ ἐν ὁλοκλήρῳ λαῷ. Καὶ συνήθως μὲν ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκειται ἐν ἀμηχανίᾳ ἐνώπιον τῶν φυσικῶν δυνάμεων, συνήθως ὁμοῦς ὑποδεικνύει αὐτῷ τὸ ἐρευνητικὸν του πνεῦμα τὰ μεσα ἐνεργοῦ ἁμύνης.

Διὰ τὴν σχέσιν δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους πρὸς τὴν φύσιν εἰς μόνος ἄνθρωπος εἶνε σγεδὸν ἐντελῶς ἀσήμαντος. Ὡς ἐκ τούτου διὰ τε τὴν ἀποτελεσματικῶς ἐνεργὸν ἐναρμογὴν πρὸς τὸν βίον τῆς φύσεως καὶ διὰ δραστηρίαν ἀποτροπὴν τῶν ὑπὸ τῶν φυσικῶν δυνάμεων ἀπειλουμένων κινδύνων εἶνε ἀναγκαίᾳ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων ἐνεργεια. Ἡ Πολιτικὴ ἔνωσις τῶν λαῶν εἶνε ἐπομένως οἰκονομικὴ ἀνάγκη, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς παραγωγὴν τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας.

BIKTΩΡΟΣ HUGO

ΤΩΝ ΕΔΟΜΥΧΩΝ ΦΩΝΩΝ

(LES VOIX INTERIEURES)

Η ΛΑ'.

Ἐἶπε τὸ Μνήμα μὰ φορὰ ἔς τὸ τριανταφυλλάκι :

«— Πές μου, λουλοῦδι προφαντό, ἀγάτης λουλουδάκι,
τί κάνεις τὴ δροσοῦλα,
ποῦ ρίχνει ἡ Αὐγούλα
ἔς τὸ κάθε σου φυλλάκι;»

Καὶ τοῦτε τὸ Τριαντάφυλλο :— «Καὶ σὺ γὰρ πές μου, κλέφτη
τί κάνεις ἔκεινο τὸ κορμὶ ποῦ μέσ' ἔς λάκκο πέφτει;»

Καὶ λέγει τὸ Τριαντάφυλλο :— «Τὴ δρόσο ποῦ με ζαίνει,
τὰ διαμαντάκια ποῦ ἡ Αὐγὴ μοῦ ρίχνει δακρυσμένη,
χωρὶς ἐδῶ ἔς τὴ φύσι
κάνεις νὰ μ' ἐννοήσῃ,

ἐγὼ τὰ κάνω μυρουδιά γλυκεῖα καὶ ἴπαινεμένη.»

«— Καὶ ἐγὼ τὸ Μνήμα ἀπαντᾷ, ἑρῶφρανο λουλοῦδι,
ἔκεινο ποῦ κλέφτω τὸ κορμὶ τὸ κάνω ἀγγελουδί !»

Σταμ. Α. Βάλλης

ΑΚΙΣ ΚΑΙ ΕΚΑΒΗ

Εἰδύλλιον

(Εἶνε νύξ· ποταμὸς κυλεῖ διαυγῆ νάματα, ἄνω δὲ ἡ Σελήνη μαρμαίρουσα ἐπαργυροῖ τὰ ἔνθεν που ἐλαφρὰ κυμάτια).

Ἄκις

(καθήμενος παρὰ τὴν ὄχθη, ὑπὸ ἰτέαν κλαίουσαν)
Πόσον ἀργεῖ! μάτην Ἀηδῶν μου γλυκὺ τόνιζεις
τὸ ἄσμα σου· ἐνόσῳ ἡ Ἐκάβη μου ἀπῆν τὸ ἄσμα
σου μεταβάλλεται εἰς παραπόνου μελιχρὸν ψιθύρισμα.

Ἐκάβη

(μέσῳ τῶν φυλλωμάτων του καλαμῶνος ἀναφαινομένη)
Καὶ ὅτε εἶμαι πλησίον σου;

Ἄκις

(λαμβάνων τὰς χεῖρας τῆς καὶ ἐλκύων αὐτὴν παρὰ τὴν ὄχθην ἐφ' ἧς κάθηται).

Τότε ἀποδίδει μαγεῖαν καὶ μέθην, ὡς ἀποπνέωσι
νάρκην οἱ μείλιχοι λόγοι σου, πλὴν διατὶ ἤργησες;

Ἐκάβη

Ἐφοβούμην μὴ τυχὸν πρόωρα ἐρχομένη δὲν σὲ
ἐπανεύρω ἐνταῦθα, ἀλλ' εἶπέ μοι Ἄκι ἀνέμενες ἐπὶ
πολύ;

Ἄκις

Ἴσως ὀλίγον, πλὴν δι' ἐμὲ πάρα πολύ· ἐν τούτοις
μένων μόνος παρὰ τὴν ὄχθην καίπερ ἀποῦσαν
σὲ εἶχον πλησίον μου.

Ἐκάβη

Πῶς τοῦτο Ἄκι;

Ἄκις

Ἴδὲ τὸ χρυσιζὸν ἐκεῖνο κύμα, ὅπερ κυλινδούμενον
θωπεύει, ἀπαλῶς ὑποκλίνειν ὑπὸ τὸ ρεῦμα του, τὸ μικρὸν
ἐκεῖνο ἄνθος, εἶπέ μοι δὲν σοὶ ἐνθυμίζει τι;

Ἐκάβη

Τὸν γόντα καὶ παρήγορον τῶν ἄστρον σελαγισμὸν,
ὅς ἐν τῇ μοναξίᾳ μου μοὶ ὑπενθυμίζει τὸ γλυκὺ
πρόσωπόν σου.

Ἄκις

Καὶ τούτου πλειότερον;

Ἐκάβη

Οὐδέν!

Ἄκις

Οὐδέν! ὦ! οὐδέποτε λοιπὸν ἐπὶ τὰ ἄργυρᾶ νάματα
ἐκλινες τὴν μορφήν σου, ἵνα ἴδῃς πῶς σελαγίζωσιν
εὐχρόοι καὶ γόντες οἱ μάγοι ὀφθαλμοὶ σου, οὐδέποτε
ἐπὶ τὸν ἥλιον ἔρριψες τὸ βλέμμα σου, ἵνα
δῆς θαμβούμενον πρὸ τῶν ὀμμάτων σου τὸ πύρινον
φῶς του.

Ἐκάβη

Ἐὰν τῆς Ἐκάβης τοσαύτην ἔχωσιν δύναμιν οἱ
ὀφθαλμοί, τοῦ Ἄκιδος μου ὅμως τὸ πρόσωπον γνωρίζεις
ποῖαν ἄρρητον ἐκφράζει γοητεῖαν;

Ἄκις (φιλῶν αὐτήν)

Ὡραῖοι λόγοι τῆς Ἐκάβης μου...

Ἐκάβη

Μὲ ἀγαπᾶς λοιπὸν Ἄκι;

Ἄκις

ὦ! ἐὰν σὲ ἀγαπῶ! διατὶ τὰ τόσον λεπτὰ καὶ
ρόδινα χεῖλη σου ἀμφιβόλους πάντοτε μοὶ ἐκφράζουσι
λόγους; Ὅπόσον γλυκὺ καὶ χαρίεν θὰ παρήλαυσε τὸ
φαιδρὸν τοῦ ἔρωτός μου ὄνειρον ἐὰν ἡ Ἐκάβη μου
γλυκύτερον εἶτι μοὶ ὠμίλει· πόσον θὰ ἐλαφρύνετο ἡ
στένουσα καρδίᾳ μου, ἐὰν τὰ χεῖλη σου μοὶ ὠμυον
ἀληθῆ ἐξίσου ἔρωτα, ἀντὶ νὰ μοὶ ζητοῦσι πιστὸν τοῦ
ἔρωτός μου ὄρκον.

Ἐκάβη

Ὁ ἔρωσ Ἄκι μου ὁμοιάζει θαλλερὸν καὶ εὖσομον
ἄνθος καὶ ὡς τοῦτο ἀποβάλλει ἐν πρὸς ἐν τὰ μαραινόμενα
φύλλα του, οὕτω καὶ ἐκεῖνος μετὰ καιρὸν σθένυται
καὶ ὠχρίξ, μαραινῆται καὶ θνήσκει, ἰδοὺ ὅ,τι μὲ
φοβίζει Ἄκι μου.

Ἄκις

Ἄλλὰ διατὶ οὕτω πάλιν Ἐκάβη μου πικρῶς μοὶ
ὠμίλεις; ἐὰν τὰ χεῖλη μου τὰ τόσον ἀγνὰ καὶ ἄτινα
οὐδέποτε παρομοίους ἐφέλλισαν ἔρωτος ὄρκους δὲν ἠδυνήθησαν
νὰ σὲ πείσωσιν, διάτρησον τότε τὸ στῆθός μου
καὶ γόησσα σὺ, λαθεῖ ἀσπαίρουσαν τὴν καρδίαν μου, ἵνα
ἴδῃς ὅποῖον τὸ γλυκὺ τῆς εἶνε ἰνδαλμα, ἵνα ἴδῃς ἀπο-
τυπούμενον ἐν αὐτῇ τὸ εὐχαρι πρόσωπόν σου, πείσου
Ἐκάβη μου, ὅτι ἂν στένη, στένει δι' ἐσέ, ἐὰν μαραινῆται
δι' ἐσέ καὶ μόνον πάσχει

Ἐκάβη

Καὶ ἐν τούτοις χθές . . . (καλύπτει διὰ τῶν χειρῶν τῆς
τὸ πρόσωπον καὶ κλαίει).

Ἄκις (περιπτυσσόμενος αὐτήν)

Ρεῦσατε, ρεῦσατε πύρινα δάκρυα καὶ συμπαθῆ ἀπο-
τελέσατε ἐπάργυρον λίμνην, ἵνα ἀτυχῆς ἐγὼ ὅποτε τῆς
Ἐκάβης μου δὲν μὲ βλέπουσιν πλέον οἱ ὀφθαλμοί,
περίφροντις πέσω, καὶ μέσῳ ὑμῶν τῶν κρυφίων τῆς καρ-
δίας τῆς μαργαριτῶν ἀπελπίς ἀποπνιγῶ. Ἐκάβη μου
ποῖα ἡ αἰτία τῶν δακρύων σου; . . . ἄφες με κἂν ἵνα
διὰ τῶν χειλέων μου φιλῶν τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀποξη-
ράνω τὸ θερμὸν δάκρυ σου (ἡ Ἐκάβη ἀποσύρει τὰς χεῖρας
ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς καὶ στηρίζει ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Ἄκιδος
τὴν κεφαλὴν τῆς, οὗτος ἦν καλύπτει διὰ φιλημάτων). Κοιμοῦ
ῶραῖον ἄστρον μου, καὶ σεις πνοαὶ ἤρεμοι πνεύσατε, ἵνα
θωπεύσετε ὑπνώττοντα τὸν φαιδρὸν ἄγγελόν μου, πτηνὰ
σιγήσατε, ἵνα μόνα τὰ χεῖλη μου ἠδῶ ψελλίσωσιν μινύ-
ρισμα καὶ βρυκαλίωσιν αὐτὸν ὑπνώττοντα ἠδέως ἐπὶ
τοῦ στήθους μου· οἱ μαργαρίται ὅμως τῶν ὀφθαλμῶν
σου δὲν μοὶ εἶπες τίνα αἰτίαν ἔχωσιν καὶ τοσοῦτον ἀφθό-
νως ρέουσιν.

Ἐκάβη

Πικροῦ ὄνειρου Ἄκι μου.

Ἄκις

Τοῦτο ἦτο μόνον; πιστεύεις εἰς ὄνειρα καὶ τήκεσαι
Ἐκάβη μου;

Ἐκάβη

Ἄλλ' ἦτο τόσον τρομερὸν, ὥστε ὁσάκις καὶ ἐπὶ μι-
κρὸν τὸ ἀναλογισθῶ ῥίγῳ καὶ φρίττω ἢ δυστυχῆς ἀπελ-
πίς. Σὺ ὁ τόσον πονῶν ἠδύνασο εἰς τὴν Ἐκάβην, ἥτις
τόσον ἐκ παραφόρου πρὸς σὲ ἔρωτος φλέγεται, τοσοῦτου
κακοῦ νὰ γείνης πρόξενος; εἶπέ μοι θὰ τὸ ἔπραττες
ποτέ;

Ἄκις

Ἄλλὰ ποῖου Ἐκάβη μου:

Ἐκάβη

Τοῦ νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃς· σὲ εἶδον καθ' ὕπνοις ἐγ-
καταλείπουσαν ἐμὲ μόνην κατατροχόμενην ἀπὸ τὴν
φλόγα τοῦ ἀτυχῆς ἔρωτός μου, σὲ εἶδον ἀδιαφοροῦντα
καὶ ὅτε πρὸ τῶν ποδῶν σου γονυπετῆς σὲ ἰκέτευον ἀσ-
πλάγγως σὺ μὲ ἀπελάκτιζες.

Ἄκις

Σέ! ὦ οὐρανοί! νὰ σὲ ἐγκαταλείψω! ὀφθαλμοί μου
(φιλῶν αὐτῆς τοὺς ὀφθαλμούς) Σεῖς οἱ βωμοὶ τῶν ἐρώ-
των μου λαλήσατε ὅτε ἠδῶ πρὸς με ῥίπτετε τὸ βλέμμα
σας, ποῖαν οἰστρώδη μαγεῖαν ἐπὶ τῆς ψυχῆς μου ἐξα-
σκεῖτε λατρεύμενοι, δός μοι τὰ χεῖλη σου νὰ ἀσπασθῶ,
ἵνα διὰ τῶν φιλημάτων μου, ἀπαλείψω τὰ ἴχνη τῶν
ἐξεληθόντων λόγων σου, διότι κατόπιν τούτων ὁ Ἄκις
λυπεῖται καὶ τήκεται, ἄς σθύσωσιν τότε οἱ πόθοι
τοῦ Ἄκιδος οἱ γλυκύτατοι, ἀφοῦ ἡ Ἐκάβη μου τοσοῦ-
τον δῦσπιστος πρὸς ἐμὲ εἶνε. Ποῦ Σπίνος ἔρημος νὰ πε-
τάξω καὶ στένων τὴν θερμὴν τῆς ὑπολαίδος μου εὐρω
φωλεάν;

Ἐκάβη

Πλησίον μου Ἄκι.

Ἄκις

Ἄλλὰ σὺ μὲ ἀπώθεις. . . .

Ἐκάβη

Ὅχι! ἀλλ' ὁ παράφορος ἔρωσ μου ὠθεῖ τὰ χεῖλη
μου εἰς μεψιμίρους λόγους, συγχώρησον ἐρωμένην λα-
τρεύουσαν, ἥτις ἐκπνέει εἰς μόνον τὸ ὄνομά σου, θέλω
τὰ χεῖλη σου νὰ ἦναι χεῖλη μου, οἱ ὀφθαλμοί σου ὀφθαλ-
μοί μου, θέλω τὰ φιλημάτά σου νὰ ἦναι οἱ λόγοι μου,
τὸ δάκρυ σου ὁ στεναγμός μου.

Ἄκις

Πλὴν τί σοὶ ἠρνήθην; ἰδὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου,
ὅτε δακρῶσιν, τὸ δάκρυ των μεταβάλλεται εἰς στε-
ναγμόν, ὅστις πετῶν ζητεῖ σθεννόμενος τὴν πνοήν σου.
Ὅτε τὸ πρῶτον ὑπὸ τὰς φιλύρας σὲ συνήντησα, ἐνθυ-
μῆσαι; ἔταπεινώσα δειλῶς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐρύθημα
λεπτὸν ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπόν μου διατὶ Ἐκάβη;

Ἐκάβη

Διατὶ; . . . ἀλλὰ σὺ γνωρίζεις. . . .

Ἄκις

Ὡς χρυσαλλίς ἐπέτας ἀπόἄνθους εἰς ἄνθος, καὶ αἱ
χεῖρες σου ἐρυθρὰς δρέπουσαι παιονίας ἐπιχαρήτως ἐπλε-
κον εὐχρόους στεφάνους· ἤμην κεκλιμμένος ὑπὸ τὸ εὖσο-
μον αἰγόκλημα ἐκεῖ παρὰ τὴν κρήνην, τὰ διαυγῆ τῆς
νάματα ἐδρόσιζον δρᾶκα ἀνθέων, ἦν εἶχες ἐναποθέσει ἐπὶ
τοῦ ῥύακός τῆς τὴν ὄχθη. Χαρίεσσα σὺ ἤρχεσο νὰ λά-
βῃς τὰ ἄνθη σου, διότι εἰσέτι δὲν μὲ εἶχες ἴδει· λαβοῦσα
ταῦτα διηυθέτης τὸν στέφανον καί... ἐνθυμῆσαι; ἐν
τότε τῶν ἀνθέων σου ἐπέσε καὶ κύπτουσα ὅπως τὸ λά-
βῃς οἱ ὀφθαλμοί σου συνήντησαν τὸ βλέμμα μου, ἠγέρ-
θης τότε ἀφίσασα τὸ ἄνθος χαμαί, καὶ ἐρυθρίωσα εἰπέ-
τι, ἡ δὲ αὐρα εὐμενῆς πρὸς ἐμὲ φερομένη μοὶ ἀπεκόμισε
τὸν ψίθυρον τῶν λόγων σου· ἦτο α' Ἐκείνος».

Ἐκάβη

Ναί! ἦσο σὺ Ἄκι μου...

Ἄκις

Παρῆλθον στιγμαὶ τινες καὶ ἐγὼ ἐκεῖμην εἰς τοὺς
πόδας σου· σὲ ἰκέτευον ἐπὶ τῆς κόμης σου νὰ θέσῃς τὸν
εὐχρὸν στέφανον καὶ ἐπ' αὐτῆς νὰ διασπείρῃς τὰ ἄνθη
σου, διότι αἱ χρυσαὶ τρίχες σου ἐθάμβων τῶν ῥόδων σου
τὸ χρῶμα. Ὑπήκουσας.

πνυχθῆναι ἀλλὰ ἐξ ἄλλου διότι πλεῖστα ὅσα ἐμπόδια παρενεβάλλοντο ὡς πρὸς τὴν ἐξομοίωσιν τῶν δύο τούτων ἐτερογενῶν ὑλῶν. Ἐνῶ σήμερον μετὰ τὰς γιγαντιαίας τῆς χημείας προόδους τοιαύτη ἐπιτυχάνεται τῶν 2 τούτων ὑλῶν ἀφομοίωσις, ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον ἐξησκημένος καὶ ἔμπειρος τῶν τοιούτων ἀδύνατον ἄλλως νὰ διακρίνη καὶ διευκρινήσῃ τοῦτο εἰμὴ καὶ πάλιν διὰ τῆς χημείας.

Ἐτερον αἷτιον ἐμποδίσαν καὶ ἐμποδίζον εἰσέτι (διότι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐλύθη ὀριστικῶς) τὴν ἀκατάσχετον νοθεΐαν εἶναι ἡ βαρική ἀδύνατον ἐπὶ βάμβακος νὰ ἐπιτύχωμεν ὡς ἐπὶ ἐρίων στερεοὺς χρωματισμοὺς ὡς ἐκ τῆς διαφόρου φυσιολογικῆς κατασκευῆς τῶν ὑλῶν τούτων. Διότι ἐπὶ μὲν τῶν ἐρίων αἱ διάφοροι χρωστικαὶ ὑλαὶ εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ κενοῦ ἐκάστης τῶν ἰνῶν, πληροῦσαι τὴν ὑπάρχουσαν κενότητα, καὶ διαμένουσαι ἐν αὐτῇ (διότι ἐκάστη ἐκ τῶν ἰνῶν τούτων δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ μικροσκοπικὸς σωλὴν)· ἐνῶ ἐπὶ τοῦ βάμβακος αἱ χρωστικαὶ ὑλαὶ ἐπικάθηται μόνον τῆς ἐξωτερικῆς τῶν ἰνῶν τούτων ἐπιφανείας, μὴ δυνάμεναι νὰ εἰσδύσωσιν ἐν αὐταῖς ὡς μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης κενότητας, ὡς τοῦτο γίνεται δῆλον εἰς πρώτην διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξέτασιν.

Α. Σ. Π.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Νέος ὄβος καταστροφῆς τῆς Γῆς

Ὁ ἐκ Πιτρούπολεως Kleiber ὑπελόγησεν ὅτι καθ' ὥραν πίπτουσιν ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας 4,950 λίτραι μετεωρικῆς κόνεως, ὅπερ ἀποφέρει ἐτήσιον σύνολον 11,435 τόνων, ἀναλογουσι δὲ ἐφ' ἐκάστου τετραγωνικοῦ μέτρου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, δύο οὐγγίαι κόνεως. Ἐὰν ἡ διαβεβαίωσις τοῦ κ. Kleiber ἦναι ἀκριβής, ὀφείλει τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ συνεχῆς αὕτη ἐπισώρευσις τῆς κόνεως ἀυξάνει ἐπαισθητῶς τὸ βάρος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, καὶ ἐπὶ τέλους θέλει ἐπιφέρει τροποποιήσεις τινὰς τοῦ ἡμετέρου συστήματος καὶ ἴσως πολὺ ἀπεικταίας.

***

Τὸ μεγαλύτερον θέατρον τοῦ κόσμου εἶνε τὸ τοῦ Μελοδράματος τῶν Παρισίων. Ὁ ὄγκος αὐτοῦ εἶνε 4,287,000 κυβ. ποδῶν, ἔδαπανήθησαν δὲ πρὸς ἀνέγερσιν αὐτοῦ 100 ἑκατομ. φρ.

***

Ὡσαύτως ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων εἶνε ἡ σπουδαιότερα πασῶν, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. Περιέχει 14,000,000 τόμων 300,000 φυλλαδίων, 175,000 χειρογράφων, 150,000 νομισμάτων καὶ μεταλλίων. Τὰ ἐν αὐτῇ ἐντυπα ὑπερβαίνουσι τὰ 13,000,000, εἰς δὲ συνειλεγμέναι εἰς 10,000 τόμους αἱ εἰκόνες ἀνέρχονται εἰς 100,000.

***

Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἐρχομαι καὶ ἔς τὴν κορφή κανέλλα

Πόθεν ἡ φράσις. — Ὑπῆρχεν ἔθιμον τοὺς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐπανερχομένους ξένους νὰ προὑποδέχωνται οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ἐξω τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν ἀναμένοντες. Νεανίας τις ὅμως μεμνηστευμένος διαμένων ἀπὸ μακροῦ εἰς τὴν ξένην καὶ εἰς τὴν γενέτειραν μετὰ πολυετῆ ἀπουσίαν ἐπιστρέφων ἀνήγγειλε τοῦτο τῇ μνηστῇ του γράψας τὰς ὀλίγας λέξεις: «Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἐρχομαι καὶ ἔς τὴν κορφή κἂν ἔλα», τουτέστιν ἐρχομαι ἀπὸ τὰ ξένα καὶ ἔλα κἂν ἔς τὴν κορφή, ἢτοι εἰς τὸν λόφον ἐν ᾧ ἀναμένονται συνήθως οἱ ἐκ τῆς ξένης ἐπιστρέφοντες. Πρόδηλον δ' ὅτι ἐκ τῆς συνηχίσεως τοῦ κ ἂ ν ἔ λ α ἀνεφύη ἡ κ α ν ἔ λ λ α, ἣτις καὶ μετέδωκε πᾶσαν τὴν ἑαυτῆς ὁσμὴν εἰς τὴν περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος φράσιν: «Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἐρχομαι καὶ ἔς τὴν κορφή κανέλλα».

Ὁ διδάσκαλος πρὸς μαθητὴν προαγόμενον πάντοτε διὰ τῶν μέσων.

Διδάσκαλος. Τὸ μέσον τί μέρος λόγου εἶναι;

Ὁ μαθητῆς. Ἐτοιμότητα. Ὁδοιαστικώτατον δάσκαλε!

Ὁ Παθολόγος Ἴατρος

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Σ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰδικὸς τῶν καρδιακῶν καὶ στομαχικῶν νοσημάτων

Ἄρτι ἐπανελθὼν ἐκ Παρισίων καὶ Βιέννης, ἐνθ' ἡσχολήθη εἰς τὴν θεραπείαν τῶν εἰρημένων νοσημάτων **θεραπεύει** διὰ τῶν νεωτάτων καὶ τελειοτάτων θεραπευτικῶν μεθόδων τὰ μὲν στομαχικὰ κατὰ τοὺς Α. Robin, Lion κλπ., τὰ δὲ στομαχικὰ κατὰ τὸν διάκτημον εἰδικὸν τῶν καρδιακῶν νοσημάτων ἐν Παρισίοις Huchard.

Δέχεται: 7—9 π. μ. καὶ 3—5 μ. μ.

Πλατεῖα Κουμουνδούρου 19.

ΑΝΤΙ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

Κατόπιν τῶν ἐν Πύργῳ τῆς Ἠλείας συμβάντων καθ' ἃ ἐνοπλα στίφη χωρικῶν εἰσήλασαν εἰς τὴν πόλιν καὶ διὰ κρωδωνοκρουαῶν καὶ πυροβολισμῶν ἀπήτησαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἐπιπήρησιν τῆς Σταφιδικῆς συμβάσεως, ἀναφωνοῦντες ἐν ταῖς διαδηλώσεσιν αὐτῶν, «Μονοπώλιον ἢ θάνατος». Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Θεοτόκης φρονῶν ὅτι, ὡς ἐκ τῶν διαμαρτυρήσεων τῆς Ἀγγλίας, Ὁλλανδίας, Ἰταλίας καὶ Γερμανίας δὲν δύναται νὰ τὴν υποβάλῃ ἐν τῇ βουλῇ πρὸς ἐπιπήρησιν, βλέπων δὲ καὶ τὴν ἐξέγερσιν τῶν σταφιδικῶν πληθυσμῶν ὅστις ἠπειλεῖ αὐτὴν τὴν δημοσίαν τάξιν, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, ἀναλαβόντος τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας Κυβερνήσεως τοῦ ἱπποτικῶν βουλευτοῦ ἐξ Ἀττικῆς κ. Δημ. Ράλλη, ὅστις καὶ παρουσιαζόμενος ἐν τῇ βουλῇ θὰ ἐπιληφθῇ ἀμέσως τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος, ἐφαρμοζῶν ἅμα τὸ πολιτικὸν πρόγραμμα τοῦ κ. Δηλιγιάννη, οὐτινος μέχρι τῆς χθρὸς φίλος καὶ σύμμαχος ἦτο.

Ἡ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ζαπτείου διεθνῆς Ἐκθεσὶς σὺν τῷ χρόνῳ συμπληρουμένη δικαιοῖ πληρέστατα τοὺς ἀγρότους κόπους, οὓς ὑπέστη ἡ διοργανωτικὴ αὐτῆς Ἐπιτροπὴ, ὑπερπηδήσασα πάντα τὰ παρεμβληθέντα ἐμπόδια κατορθώσασα οὕτω νὰ παρουσιάσῃ πρὸ τοῦ κοινῶν ἀληθῶς εὐρωπαϊκὴν Ἐκθεσιν, ἐν ἣ συρρέουσιν καθ' ἐκάστην ἄπειρα πλήθη θαυμάζοντα τὸν πλοῦτον τῶν ἐν αὐτῇ ἐκτεθέντων· πολλὰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διοργανοῦνται ἐκδρομαὶ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῆς. Προσεχῶς λεπτομερῆς περιγραφή τῶν ἐκθεμάτων.

Προσεχῶς ἐκδίδεται καλλιτεχνικῶς τυπωμένη, ἢ συλλογὴ τῶν ποιημάτων τοῦ νεαροῦ καὶ ἐμπνευσμένου ποιητοῦ μας κ. Ἀχ. Βενετᾶ, ὑπὸ τὸν τίτλον ΔΥΡΙΣΜΟΙ. Θὰ περιέχῃ δὲ Α') Ἐμπνεύσεις, Β') Γοητείας, Γ') Κύκνειαι, Δ') Πολύμετρα καὶ Ἄπομετρα καὶ ἐν τέλει, ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ὅλου ποιήματος «Ὁ ποιητῆς τοῦ Ἀπείρου».

Ἄνταλλάξω γραμματόσημα μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Philatelist, 202 W. 128 th St. New York U. S. A.